

**รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ
และนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ครั้งที่ 2
“นวัตกรรมสร้างสรรค์ ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”**

29 พฤษภาคม 2563 ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ

60 พรรษา ๖ ธันวาคม 2550

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

	หน้า
บทความกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (Humanities and Social Sciences)	
ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่พัฒนาตามศาสตร์พระราชานาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พุทธศักราช 2500 – 2560 <i>ปริญญา รชจันทร์ และ นุชรินทร์ มิ่งโอฬะ</i>	169
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษา ชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ <i>สุพิศรา หงส์ลอยลม¹, อิศรียา ตี้อ้อม², กนกพร ทะระรัมย์³, จันทภา โงมรัมย์⁴, สุกัญญา บังทอง⁵, สุพิศรา พาเจริญ⁶, รพีพรรณ พงษ์อินทร์วงศ์ และ กุติกร ฮวดศรี</i>	184
การปรับตัวทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษานักศึกษาแลกเปลี่ยนจากมหาวิทยาลัยกุยหยาง สาธารณรัฐประชาชนจีน อภินันท์ ชรรณอินทร์ลาดี ¹ , Yang Jing ² , อีรพล วิมุกตานนท์ ³ , Liu Xinqing ⁴ และ Yanayod Yadecha Gumnu ⁵	194
บทความกลุ่มบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ (Business Administration and Economics)	
การปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานตัวแทนผู้ส่งสินค้าออกทางอากาศ กรณีศึกษา บริษัท อินเตอร์เรพ คอปอเรชั่น จำกัด <i>สุรียอวย ห่อไฮหง¹, กนกพร ศรีสุนช่าง² และ นววรรณ สืบสายลา³</i>	203
การเพิ่มประสิทธิภาพปริมาณการสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุดและจุดสั่งซื้อใหม่ กรณีศึกษาบริษัท ทันรที คอร์ปอเรชั่น จำกัด <i>สุพิศรา หล้ากมน์¹, พรนภา ปัญจวงษ์², กวตล ไชโยโก³ และ นววรรณ สืบสายลา⁴</i>	213
คุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของผู้ซื้อประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจของบริษัทประกันภัย จำกัด (มหาชน) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ <i>บุญช่วย มีเพียร¹ และ จุฬิวัณย์ ภักดีวุฒิ²</i>	223
การวัดการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษา <i>...</i>	237

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษา ชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

Factors effecting the a Model of Water Management Community: A Case Study of Ban Hua Wua Community, Samet Subdistrict, Mueang District, Buri Ram Province

สุพัตรา หงส์ลอยลม¹, อิศริยา ดีอ้อม², กนกอร ทหารรัมย์³, จันทภา โจมรัมย์⁴, สุกัญญา บังทอง⁵, สุทธิศา พาเจริญ⁶, และ รพีพรรณ พงษ์อินทร์วงศ์⁷ กิติกร ฮวดศรี⁸

Supatra Hongloylom¹, Isariya Dee-aom², Kanokon Thararam³, Janthapa Chomram⁴, Sukanya Bangtong⁵, Suthisa Phacharoen⁶, Raphephan Phonginwong⁷ and Kitikorn Huadsri⁸

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านภาวะของผู้นำ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านทรัพยากรน้ำภายในชุมชนส่งผลต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่สมาชิกชุมชนบ้านหัววัว จำนวน 268 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ยร้อยละ การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปร การวิเคราะห์ค่าถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านภาวะของผู้นำ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านทรัพยากรน้ำภายในชุมชนส่งผลต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และทั้งสามตัวแปรสามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 60.7 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้พบว่าความได้เปรียบด้านต้นทุนทรัพยากรน้ำ และชุมชนมีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ และการได้รับความร่วมมือและมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนก็จะทำให้เกิดผลลัพธ์ต่อการเป็นชุมชนต้นแบบในการจัดการน้ำ

¹นักศึกษา สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, E-mail :Supatrapom2256@gmail.com

²นักศึกษา สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, E-mail :Supatrapom2256@gmail.com

³นักศึกษา สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, E-mail : suthisa334@gmail.com

⁴นักศึกษา สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, E-mail : 600112350072@bru.ac.th

⁵นักศึกษา สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, E-mail: sukunya92246@gmail.com

⁶นักศึกษา สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, E-mail : janthapajomram@gmail.com

⁷ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, E-mail :drraphephan@gmail.com

⁸อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, E-mail : kittikom_2204@hotmail.com

¹ Student of human resource management ,Faculty of management Science, Buriram Rajabhat Buriram University

² Student of human resource management ,Faculty of management Science, Buriram Rajabhat Buriram University

³ Student of human resource management ,Faculty of management Science, Buriram Rajabhat Buriram University

⁴ Student of human resource management ,Faculty of management Science, Buriram Rajabhat Buriram University

⁵ Student of human resource management ,Faculty of management Science, Buriram Rajabhat Buriram University

⁶ Student of human resource management ,Faculty of management Science, Buriram Rajabhat Buriram University

⁷ Lecturer of human resource management ,Faculty of management Science, Buriram Rajabhat Buriram University

⁸ Lecturer of human resource management ,Faculty of management Science, Buriram Rajabhat Buriram University

คำสำคัญ : ภาวะของผู้นำ, การมีส่วนร่วม, ทรัพยากรน้ำภายในชุมชน

Abstract

The purpose of this research was to study leadership factors, participation factors, water resources of the community affect to the model of water management communities a case study of Ban Hua Wua community, Samet subdistrict, Mueang district, Buriram province. This research is quantitative research. The sample consisted of 268 members of Ban Hua Wua community. The random sampling was used by accidental random sampling. The tools used in the research were questionnaires. Data were analyzed using descriptive statistics, average percentage correlation analysis of variables, multiple regression analysis. The study found that the leadership factors, participation factors and water resources of community affecting to be a model of water management communities a case study of Ban Hua Wua Community, Samet subdistrict, Mueang district, Buriram province with statistical significance of 0.01. The knowledge gained from this research found that the cost advantage of water resources of the community has leaders who are knowledgeable in management. The participation and participation of community members will result in being a role model community in water management.

Keywords: Leadership, Participation, Water resources of the community, the model of water management community

บทนำ

ภัยแล้งหรือภัยที่เกิดจากการขาดแคลนน้ำจะเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงฤดูหนาวต่อเนื่องถึงฤดูร้อน เริ่มจากครึ่งหลังของเดือนตุลาคมเป็นต้นไปจะมีปริมาณฝนลดลง จนกระทั่งเข้าสู่ฤดูฝนในช่วงกลางเดือนพฤษภาคมของปีถัดไป และจะเกิดฝนทิ้งช่วงประมาณปลายเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคมมักเกิดขึ้นในพื้นที่ หรือบางครั้งอาจครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้างต่อเนื่องกันหลายอำเภอ และนับวันภัยแล้งจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ และผูกพันกับนโยบายส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นนโยบายหลักของกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬาโดยเฉพาะในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ถึงแม้ว่าทุกจังหวัดได้มีแนวทางในการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมโดยผ่านการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีอาชีพมีรายได้จากการผลิตสินค้าภายในชุมชนซึ่งเชื่อมโยงกับการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีวิถีโดยการบูรณาการแนวความคิดการพัฒนาประเทศไทยตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเมื่อเชื่อมโยงนโยบายและกิจกรรมต่างๆ จะเห็นได้ทุกกิจกรรมมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน สังคมในประเทศไทย

การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนทำให้เกิดการผลิตสินค้าขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวโดยให้นักท่องเที่ยวมาเยือนสถานที่นั้นๆ ได้มาสัมผัสความเป็นอัตลักษณ์ของสถานที่แต่ละแห่งพร้อมกับการจับจ่ายซื้อสินค้าของที่ระลึก และการมาท่องเที่ยวจำเป็นต้องมาพักแรมซึ่งทำให้เกิดการบริการที่พักและบริการอื่นๆ อย่างไรก็ตามการใช้บริการต่างๆ ของนักท่องเที่ยวทำให้เกิดรายได้กับชุมชนและสังคมเหล่านั้น แต่สิ่งที่เป็นปัญหาหรือเป็นข้อจำกัดของแหล่งท่องเที่ยวคือ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นที่สำคัญเพราะทรัพยากรน้ำจะต้องใช้เวลาระยะยาวในการวางแผน อีกประการหนึ่งทรัพยากรน้ำในแต่ละปีนั้นมีปัจจัยด้านธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมได้ ดังนั้นหากปีใดมีฝนตกในปริมาณน้อยก็อาจจะทำให้บางพื้นที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำได้

ในบริบทของจังหวัดบุรีรัมย์นั้นได้กำหนดแผนพัฒนาจังหวัด ปี 2561-2564 โดยยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดมีทั้งหมด 4 ประเด็นได้แก่ 1) ประเด็นด้านเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม และผู้นำด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย 2) ด้านสังคมและ คุณภาพชีวิต ซึ่งมุ่งเน้นให้คนบุรีรัมย์มีคุณภาพชีวิตที่ดี รมเย็น เป็นสุข ในปี 2560 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มีส่วนร่วมสู่สมดุลสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน 4) ด้านรักษาความมั่นคงและความสงบ โดย “ประชาสังคมมี ความมั่นคง และมีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน” (สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์, 2559 : 34) จะเห็นได้ว่าทั้ง 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ล้วนมีจุดมุ่งหมายทำให้

เกิดความเจริญและเมืองนำอยู่ในระดับจังหวัด และในทำนองเดียวกันเมื่อพิจารณาข้อมูลสถานการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2559 จำนวน 1,535,714 คน และในปี 2558 มีนักท่องเที่ยวจำนวน 1,419,833 คน ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 8.16 การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวแสดงให้เห็นว่าเกิดการพัฒนาความเจริญของจังหวัดบุรีรัมย์ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติระหว่างที่นักท่องเที่ยวมาพำนักในจังหวัดบุรีรัมย์นั้นได้มีการใช้น้ำในปริมาณเพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งข้อมูลจากแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งจังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปี ๒๕๖๐ แสดงให้เห็นว่ามีทั้งหมด 7 อำเภอของจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีความเสี่ยงภัยแล้ง ได้แก่ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอพุทไธสง อำเภอนาโพธิ์ อำเภอหนองหงส์ อำเภอบ้านด่าน อำเภอลำปลายมาศ และอำเภอประโคนชัย และเมื่อพิจารณาข้อมูลดังกล่าวพบว่าอำเภอดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีการส่งเสริมการเกษตร และมีสถานที่ท่องเที่ยวและที่พักบริการให้กับนักท่องเที่ยว (กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดบุรีรัมย์, 2560) ในพื้นที่อำเภอเมืองบุรีรัมย์โดยเฉพาะบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนที่อยู่ใกล้อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก สมาชิกในชุมชนใช้ทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์ทั้งภาคการเกษตรและการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนโดยเฉพาะช่วงหน้าแล้งในเขตชุมชนไม่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำเหมือนชุมชนอื่นๆ ชุมชนแห่งนี้ได้เป็นที่ยอมรับว่ามีการบริหารจัดการน้ำที่ดีในระดับตำบลเสมอมา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ดังนั้นเพื่อให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำเพื่อลดปัญหาการเกิดภัยแล้งในบางพื้นที่ของจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชน บ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำองค์ความรู้จากการวิจัยมาใช้ในการถอดบทเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการทรัพยากรน้ำภายในชุมชนในเขตพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป จึงนำมาสู่วัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชน บ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านภาวะของผู้นำที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชน บ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
4. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านทรัพยากรภายในชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

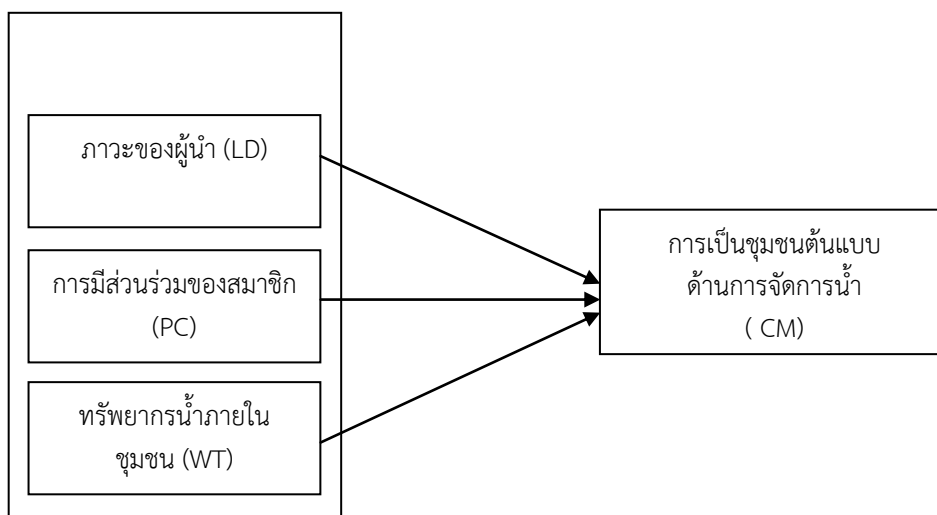
กรอบแนวคิดการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยจึงนำมาสู่สมมติฐานการวิจัย และแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ดังภาพที่ 1

สมมติฐานที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านภาวะของผู้นำที่ส่งผลเชิงบวกต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่ส่งผลเชิงบวกต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านทรัพยากรน้ำภายในชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

การวิจัยนี้ได้นิยามตัวแปรในการศึกษาดังนี้

ภาวะของผู้นำ คือ ระดับคุณลักษณะของผู้นำที่ เป็นผู้เสียสละ ซื่อสัตย์มุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การจัดการทรัพยากรภายในชุมชนเกิดผลลัพธ์ และเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในชุมชน ผู้นำเป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชน ร่วมกับคณะกรรมการของชุมชนในการกำหนดหลักเกณฑ์ กฎระเบียบในการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมด้านทรัพยากรน้ำให้เกิดการใช้อย่างประหยัดและคุ้มค่า การหาแนวทางในการแก้ปัญหาทรัพยากรน้ำเมื่อมีปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรน้ำในบางปี การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องตรงกันของสมาชิกในชุมชน

การมีส่วนร่วมของสมาชิก คือ ระดับของสมาชิกในชุมชนที่เข้าร่วมประชุม และแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน นอกจากนี้เป็นการยอมรับข้อตกลง กฎระเบียบที่ได้จากที่ประชุมของชุมชนมาปฏิบัติตาม เช่น นโยบายการใช้น้ำอย่างประหยัด การดูแลรักษาแหล่งน้ำบนผิวดินในเขตชุมชน การให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

ทรัพยากรน้ำภายในชุมชน คือ ระดับการบริหารจัดการแหล่งน้ำบนผิวดินที่เกิดตามธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่เกิดจากการก่อสร้างของสมาชิกในชุมชน คลองน้ำ บ่อน้ำ ชลประทาน ที่สมาชิกในชุมชนนำมาใช้อุปโภคและบริโภค

การเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ หมายถึง ระดับของชุมชนที่ได้รับการยอมรับจากตำบลเสม็ดให้เป็นชุมชนที่มีการบริหารจัดการน้ำที่ดี แหล่งน้ำสาธารณะภายในชุมชนได้รับการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านอุปโภคบริโภค ทรัพยากรน้ำในชุมชนมีเพียงพอในการอุปโภคและใช้เพื่อการเกษตร ในชุมชนมีการบริหารจัดการประปาของชุมชนที่มีความสะอาดได้มาตรฐานตามที่หน่วยงานสาธารณสุขกำหนด โดยชุมชนมีการตรวจวัดระดับคุณภาพของน้ำเพื่อให้มีความปลอดภัยแก่สมาชิก ชุมชนมีการวางแผนเพื่อรองรับภัยแล้งที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละปี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่สมาชิกชุมชนบ้านหัววัวซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,063 คน ข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากองค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นจำนวน 286 คน ซึ่งได้จากการเปิดตารางหาไร้อยามาเน่ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Yamane (1973: 89) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซนต์ ที่ความคลาดเคลื่อน ± 5 เปอร์เซนต์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและได้นำกรอบแนวคิดการศึกษาสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2560) และได้ทำการสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และนำมาสร้างเป็นนิยามตัวแปร

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามจากแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมและทรัพยากรน้ำ ซึ่งครอบคลุมนิยามตัวแปรที่กำหนด กำหนดตัวเลือก 5 ระดับ โดยมีลักษณะการตอบจากระดับมากที่สุดจนถึงระดับน้อยที่สุด โดยปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญแนะนำ (Nunnally, 1978: 245)

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

4.1 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องของสำนวนและภาษาที่ใช้

4.2 ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ทำการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงกับประชากรที่ทำการศึกษ จำนวน 30 ตัวอย่าง พบว่าแบบสอบถามในแต่ละด้านมีระดับความเชื่อมั่นระหว่าง 0.820-0.889 สรุปได้ว่าแบบสอบถามมีระดับความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ดีและนำไปใช้ได้ ส่วนค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่พบว่ามีระดับค่าน้ำหนักปัจจัย (factor loading) ระหว่าง .622-.817 (Nunnally, 1978: 245)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลในการวิจัยดังนี้

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่มีการรวบรวมเอาไว้แล้ว อาทิ หนังสือวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ วารสาร และสื่อสิ่งพิมพ์

3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างได้แก่สมาชิกชุมชนหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 286 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรก่อนที่จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งพบว่าค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรในการศึกษาเป็นดังนี้ภาวะของผู้นำมีค่าสหสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิก เท่ากับ ($r = .564, p < 0.01$), ภาวะของผู้นำมีค่าสหสัมพันธ์กับทรัพยากรน้ำภายในชุมชน เท่ากับ ($r = .560, p < 0.01$), ภาวะของผู้นำมีค่าสหสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ เท่ากับ ($r = .661, p < 0.01$), การมีส่วนร่วมของสมาชิกมีค่าสหสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ เท่ากับ ($r = .564, p < 0.01$), และทรัพยากรน้ำภายในชุมชนมีค่าสหสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกเท่ากับ ($r = .491, p < 0.01$) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าตัวแปรทั้งหมดในการศึกษามีความสัมพันธ์กันในระดับที่อยู่ในเกณฑ์ข้อกำหนดหรือต่ำกว่า 0.8 (Nunnally, 1978: 245) ไม่ทำให้เกิดปัญหา (multicollinearity) ดังตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ
กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ตัวแปร	ภาวะของผู้นำ (LD)	การมีส่วนร่วมของ สมาชิก (PC)	ทรัพยากรน้ำภายใน ชุมชน (WT)	การเป็นชุมชน ต้นแบบด้านการ จัดการน้ำ (CM)
Mean	3.757	3.862	3.544	3.627
S.D.	.706	.663	.662	.743
ภาวะของผู้นำ (LD)	1			
การมีส่วนร่วมของสมาชิก (PC)	.564**	1		
ทรัพยากรน้ำภายใน ชุมชน (WT)	.560**	.491**	1	
การเป็นชุมชนต้นแบบ ด้านการจัดการน้ำ (CM)	.661**	.564**	.695**	1

***p < .01 , a Beta coefficients with standard errors in parenthesis

สรุปผล

การศึกษาปัจจัยด้านภาวะของผู้นำ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านทรัพยากรน้ำภายในชุมชนส่งผลต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังตารางที่ 2

ตาราง 2 การวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์การถดถอย (Multiple Regression Analysis)

Model	Standardized Coefficients	Unstandardized Coefficients	Sig	Adjusted R Square	VIF
	Beta	Std.Error			
Constant		.186	.583	.607	1.738
ภาวะของผู้นำ (LD)	.328***	.049	.000		
การมีส่วนร่วมของ สมาชิก (PC)	.179***	.047	.000		
ทรัพยากรน้ำภายใน ชุมชน (WT)	.422***	.046	.000		

ตัวแปรตาม การเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ (CM)

***p < .01 , a Beta coefficients with standard errors in parenthesis

จากตารางที่ 2 จะเขียนสมการเพื่อพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ดังนี้

$$\text{การเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ (CM)} = \alpha + \beta_1 \text{ภาวะของผู้นำ} + \beta_2 \text{การมีส่วนร่วมของสมาชิก} + \beta_3 \text{ทรัพยากรน้ำภายในชุมชน} + \epsilon_1$$

ซึ่งจะพบว่าตัวแปรที่นำมาศึกษาในครั้งนี้รวมกันทุกตัวแปรสามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 60.7 และการวิจัยครั้งนี้ตอบวัตถุประสงค์ ทั้งหมด 3 ข้อ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านภาวะของผู้นำส่งผลต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ

กรณีศึกษาชุมชน บ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีนัยสำคัญทางสถิติ ($b_1 = .328, p < 0.01$) โดยพบว่าผู้นำชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีแนวคิดในการบริหารจัดการน้ำเพื่อช่วยให้สมาชิกในชุมชนมีทรัพยากรน้ำใช้ในการอุปโภคบริโภค ผู้นำของชุมชนแห่งนี้มีคุณลักษณะเป็นผู้เสียสละ ซื่อสัตย์มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการจัดการทรัพยากรภายในชุมชนเกิดผลลัพธ์ และเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำโครงการขุดลอกสระหนองเบ็งเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง นอกจากนี้ผู้นำของชุมชนยังร่วมกับคณะกรรมการของชุมชนในการกำหนดหลักเกณฑ์กฎระเบียบในการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมด้านทรัพยากรน้ำให้เกิดการใช้อย่างประหยัดและคุ้มค่า การหาแนวทางในการแก้ปัญหาทรัพยากรน้ำเมื่อมีปัญหา

2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกส่งผลต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ

กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีนัยสำคัญทางสถิติ ($b_2 = .179, p < 0.01$) โดยพบว่าสมาชิกในชุมชนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังและเสนอแนะความคิดเห็นในการจัดการกิจกรรมของชุมชน โดยเฉพาะกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ นอกจากนี้สมาชิกในชุมชนให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามนโยบายการใช้น้ำอย่างประหยัด การดูแลรักษาแหล่งน้ำบนผิวดินในเขตชุมชน

3. ปัจจัยด้านทรัพยากรน้ำภายในชุมชนส่งผลต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ

กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีนัยสำคัญทางสถิติ ($b_3 = .422, p < 0.01$) โดยพบว่าแหล่งน้ำบนผิวดินในเขตชุมชนบ้านหัววัวมีหลายแห่งและมีคลองน้ำไหลผ่านในเขตชุมชน นอกจากนี้ยังมีหนองน้ำของชุมชนที่เป็นแหล่งน้ำสำคัญที่ชุมชนใช้เพื่ออุปโภค บริโภค และการทำการเกษตร

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิดการยืนยันกรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ปัจจัยด้านภาวะของผู้นำที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชน บ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งที่ผ่านมานักวิชาการได้อธิบายว่าภาวะของผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญผู้นำจะต้องมีจิตใจที่มั่นคง มีสติและมีความยุติธรรม กล้าเสี่ยง ผู้นำจะต้องสามารถปรับตัวตามสถานการณ์ได้ (อุทัย ปริญญาสุทธิพันธ์, 2555: 190) อย่างไรก็ตาม การศึกษาที่ผ่านมามีพบว่าการศึกษาที่ชุมชนมีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์เชิงบวก สร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรหรือสมาชิกในชุมชนให้มีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกันได้ สมาชิกพร้อมแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติตามข้อตกลงของสมาชิกในชุมชนก็จะทำให้ชุมชนเกิดความยั่งยืน (Kridram Khanisa, P. Wiriya, L., Teetiptida, S., & Phong-inwong, 2014 : 99)

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ การดำเนินกิจกรรมที่มีสมาชิกที่อยู่ในชุมชนมาร่วมกันทำกิจกรรมโดยกิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมเพื่อทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์ การมีส่วนร่วมนั้นจะเป็นได้ทั้งการเสนอแนะความคิดเห็น การให้ความร่วมมือ การเสียสละเวลา เป็นต้น งานวิจัยที่ผ่านมามีค้นพบว่าการศึกษาที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นนั้นสมาชิกในชุมชนเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนได้จัดขึ้นโดยสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการเสียสละเวลา เสนอความคิดเห็นและสมาชิกในชุมชนเป็นปัจจัยที่ขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย (กำพล แสนบุญเรือง, 2542: 5 และ Seamkratok, Suksanhansa, & Phonginwong (2015: 175)

และจะเห็นได้ชัดเจนจากงานของจำเนียร โกมลวานิช (2553: 68) ได้กล่าวว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานในเขตจตุรปูที่ดิน ด้านการบริหารจัดการการใช้น้ำ: ศึกษากรณีโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพนมทวน อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี นั้นสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การรับฟังความรู้จากหน่วยงานภายนอกที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนด้านการจัดการน้ำ โดยสมาชิกในชุมชนเต็มใจที่จะปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน

ปัจจัยด้านทรัพยากรน้ำภายในชุมชนที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนต้นแบบด้านการจัดการน้ำ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ทรัพยากรน้ำเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการดำรงชีวิตของสมาชิกในชุมชนทั้งด้านอุปโภคและบริโภค หากชุมชนใดมีทรัพยากรน้ำในชุมชนอยู่แล้วก็จะเห็นได้ว่าผู้ที่ก่อตั้งชุมชนให้ความสำคัญกับพิกัดยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน และทรัพยากรที่สำคัญในการสร้างรายได้ให้กับชุมชนก็คือ ทรัพยากรน้ำเพราะทรัพยากรน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพการเกษตรหรืออาชีพอื่นๆ ก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านได้กล่าวว่าทรัพยากรน้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความจำเป็นหากขาดทรัพยากรน้ำหรือเกิดภัยแล้งก็จะสร้างความเดือนร้อนให้ชุมชนและสังคม โดยเฉพาะในปัจจุบันในธุรกิจที่พัก ฐกรกิจอาหารและธุรกิจการผลิตมีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรน้ำในกระบวนการผลิต (จิราภรณ์ ทะยี่ปี, 2553 : 140) และถ้าหากว่าชุมชนใดมีต้นทุนทางด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรบุคคลากรชุมชนดังกล่าวก็จะมีต้นทุนในการนำทรัพยากรเหล่านั้นมาบริหารจัดการซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อชุมชนเช่น ชุมชนมีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ สมาชิกในชุมชนมีรายได้สามารถดูแลเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนมีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง มีการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการส่งเสริมสุขภาพของสมาชิกในชุมชนให้มีสุขภาพที่ดีและแข็งแรง และผลลัพธ์ก็จะทำให้ชุมชนเป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นๆ (ยงตรการ จินะคำปา และศิริรักษ์ ศิวารมย์ ,2560 : 6) ในทำนองเดียวกันในการวิจัยนี้จะเห็นได้ว่าชุมชนหัววัวมีทรัพยากรน้ำภายในชุมชนที่ถือว่าเป็นต้นทุนที่สำคัญที่ทำให้ชุมชนมีความได้เปรียบชุมชนแห่งอื่น และเมื่อชุมชนแห่งนี้มีผู้นำที่มีคุณลักษณะภาวะของผู้นำที่มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้ชุมชนหัววัวเป็นต้นแบบของชุมชนที่มีการบริหารจัดการน้ำที่ดี

การวิจัยนี้ทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับตัวแปรภาวะของผู้นำ การมีส่วนร่วมและทรัพยากรน้ำภายในชุมชน และจะเห็นได้ว่าชุมชนใดก็ตามที่จะเป็นต้นแบบได้นั้นจะต้องมีทรัพยากรที่มีคุณค่าอยู่ภายในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทฤษฎี ฐานทรัพยากรขององค์การหรือที่เรียกว่า (RBV) ของ วานเนอร์เฟล (Wanerfelt ,1984: 172) และ มาร์ศรี เจษฎาปฏิพัทธ์ (2552: 79-81) ได้อธิบายเนื้อหาทฤษฎีฐานทรัพยากรขององค์การเป็นภาษาไทย กล่าวว่าคุณสมบัติของทรัพยากรที่จะก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน ต้องมีเงื่อนไข 4 ข้อ ดังนี้ 1) คุณค่าของทรัพยากร (Valuable Resources) 2) ทรัพยากรที่หายาก (Rare Resources) 3) ทรัพยากรที่ไม่สามารถถูกลอกเลียนแบบได้โดยสมบูรณ์ และ 4) ทรัพยากรถูกทดแทนได้ (Substitutability Resources) ดังนั้นในการวิจัยนี้จะเห็นได้ว่าชุมชนมีทรัพยากรบุคคล หรือมีผู้นำที่มีคุณค่า และมีทรัพยากรแหล่งน้ำตามธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นซึ่งทรัพยากรเหล่านี้ก็จะทำให้เกิดผลดีทำให้ชุมชนเกิดการบริหารจัดการน้ำที่ดีและเป็นต้นแบบด้านการบริหารจัดการน้ำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การวิจัยนี้จะพบว่าชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรน้ำจะทำให้ชุมชนนำน้ำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านการเกษตร การอุปโภคและบริโภค และขณะเดียวกันหากสภาพแวดล้อมต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะการใช้น้ำมากขึ้นของชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง ดังนั้นการบริหารจัดการน้ำเพื่อให้ชุมชนมีน้ำเพียงพอตลอดทั้งปี ชุมชนจำเป็นต้องมีผู้นำที่เป็นผู้เสียสละ ซื่อสัตย์มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเพื่อให้การจัดการทรัพยากรภายในชุมชนเกิดผลลัพธ์ และเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในชุมชน

1.2 สมาชิกในชุมชนถือว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติงานของผู้นำ ดำเนินงานไปได้และบรรลุตามเป้าหมายของชุมชนที่ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะสมาชิกในชุมชนจะต้องเข้ามามีบทบาทและรับทราบ ร่วมแสดงความคิดเห็น ข้อตกลง การกำหนดกฎระเบียบในการบริหารจัดการน้ำของชุมชน ก็จะทำให้สมาชิกทุกคนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการจัดการน้ำไปในทิศทางเดียวกัน

1.3 ในบริบทการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะในชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมี

ทรัพยากรที่มีคุณค่าอยู่แล้วซึ่งได้แก่ทรัพยากรน้ำตั้งนั้นในการบริหารจัดการชุมชนในระดับนโยบาย เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนต่อไป ชุมชนควรมีการนำนโยบายเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนเข้าไปบูรณาการกับทรัพยากรน้ำภายในชุมชนเพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพและทำให้สมาชิกในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

1.4 การวิจัยนี้ทำให้เกิดความรู้เชิงประจักษ์ที่เป็นประโยชน์ในเชิงวิชาโดยเฉพาะตัวแปรภาวะผู้นำ เพื่อนำไปถอดบทเรียนในการจัดการทรัพยากรน้ำภายในชุมชน และการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่เป็นต้นแบบตามทฤษฎีเชิงวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษานาคนาคควรนำตัวแปรอื่นๆ มาใช้ในการศึกษา เช่น ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม และควรรักษาในบริบทอื่น การเก็บกลุ่มตัวอย่างบริบทอื่นและควรรักษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อจะทำได้ผล การศึกษาเพิ่มเติม

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณชุมชนบ้านหัววัว ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพิพรรณ พงษ์อินทร์วงศ์ ที่ให้คำแนะนำในการทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กำพล แสนบุญเรือง. (2542). *การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญจังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณสุข. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดบุรีรัมย์. (2560). *แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งจังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปี 2560*. บุรีรัมย์. สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดบุรีรัมย์.
- จิราภรณ์ ละเอียด. (2553). *บทบาทของเทศบาลตำบลในการจัดการทรัพยากรน้ำ พื้นที่ทะเลน้อย*. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จำเนียร โกลลวานิช. (2553). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานในเขตจัดรูปที่ดินด้านการบริหารจัดการการใช้น้ำ: ศึกษากรณีโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพนมทวน อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ยন্ত্রการ จินะคำปา และศิริรักษ์ ศิวารมย์. (2560). *กระบวนการพัฒนาต้นแบบชุมชนบริหารจัดการตนเอง : กรณีของตำบลชมพู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่*. *วารสารบัณฑิตการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 8(1), 1-10.
- มารศรี เจริญปฏิพัทธ์. (2552). *อิทธิพลของ คุณสมบัติของทรัพยากรความสามารถองค์การและความสามารถของผู้ประกอบการต่อผลการดำเนินงานของ องค์การ : กรณีศึกษาธุรกิจ รวบรวมและรับซื้อขยะรีไซเคิลในภาค ตะวันออกของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อุทัย ปริญาสุทธานันท์. (2555). *ภาวะผู้นำจุดเปลี่ยนชุมชน*. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 8 (2), 189-229.
- สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์. (2559). *ข้อมูลทั่วไปจังหวัดบุรีรัมย์*. บุรีรัมย์. สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์
- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ.(2560). 6 เส้นทางบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <http://www.onwr.go.th/?p=4022>

Kridram, K., Pungpung W., Lorprakhon, T., Sakrin, K., & Phong-inwong, R. (2014). *Transformational*

- Leadership, Participation and Community Performance : Evidence from Moo Ban Boonchuy, Tambon Sadao, Phapphachai, Buriram Province.* The 2nd Nong Khai Campus International Conference 2014“Creative Economy: Research & Development to Worthy Lifestyle”.168-171.
- Nunnally, Jum C.and Bernstein,Ira H. (1994). *Psychometric Theory*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Seamkratok, S., Soksanhansa, K., Phonginwong, R. (2015). *The Factors of Community Survival : The Case Study of Tambon Pakham, Amphoe Pakham, Buriram Province, Thailand* . Abstract Book. Burapha University International Conference 2015.
- Wanerfelt. B. (1984). “ A Resource-Based Vew of the Firm” .*Strategic Management Journal*, 5(2), 171-180.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd). New York. Harper and Row Publications.